

**VISITES
A LA MANRESA
DESCONEGUDA**

Festa Major 2022

DEL RAPTE A LA INSPIRACIÓ

Els principals llocs ignasians de Manresa

DEL RAPTE A LA INSPIRACIÓ

Els principals llocs ignasians de Manresa

En la seva estada a Manresa, Sant Ignasi de Loiola va conèixer la ciutat medieval, gòtica. I, posteriorment, el reconeixement a la seva figura va generar tot un patrimoni entorn dels llocs que havia freqüentat. En aquesta visita en coneixerem dos dels més rellevants.

La capella del Rapte

La tradició situa l'hospital de Santa Llúcia com el primer lloc de Manresa on Sant Ignasi de Loiola va fer estada. De fet, en la seva autobiografia, Ignasi en parla explícitament dues vegades. Tanmateix, la tardor de 1936, poc després de l'esclat de la Guerra Civil Espanyola, tot el recinte va ser aterrat. Amb el franquisme, el solar tornà a mans dels jesuïtes, que van fer aixecar l'edifici que visitarem. Projectat per Eugenio Pedro Cendoya Oscoz, la primera pedra es va posar el 17 de maig de 1948 i la construcció, sufragada per subscripció popular i que restà inacabada, es va fer entre 1953 i 1954. La capella del Rapte es va projectar com una reproducció fidel de l'aspecte que devia tenir tant l'hospital com la capella de Santa Llúcia a principis del segle XVI. Així mateix, s'hi van reinstal·lar els pocs elements que es van poder salvar de la destrucció de 1936: la portada gòtica de la capella de Santa Llúcia i el paviment on la tradició situa l'esvaïment que patí Sant Ignasi durant una setmana (el Rapte).

L'hospital i la capella de Santa Llúcia eren en origen dos edificis independents que afrontaven paret per paret des d'almenys el primer terç del segle XV. Sabem

que l'hospital comptava amb planta baixa i primera planta. Cal dir que, malgrat la coincidència en la denominació, en època medieval i moderna un hospital tenia la funció de proporcionar un sostre a la gent pobre i als passavolants i no pas la de curar malalts. Així mateix, des d'època baixmedieval, Manresa comptava amb l'hospital inferior o de Santa Llúcia i l'hospital superior o de Sant Andreu. L'hospital de Santa Llúcia pròpiament era una gran sala a la planta baixa d'uns 100 m² només interrompuda per quatre columnes i plena de llits. A mà esquerra hi havia una escala que donava accés a la primera planta, que servia d'habitatge dels hospitalers, la família al càrrec de l'hospital. Pel que fa a la capella de Santa Llúcia, fou

La Coveta (Foto: Arxiu Cova Manresa)

construïda vers 1323 com la seu de la confraria dels picapedrers i reformada i ampliada vers 1428. Tenia una petita finestra enreixada que permetia als estadants de l'hospital oir la missa. Aquest és el punt

on la tradició situa el cèlebre rapte de Sant Ignasi. Per qüestions econòmiques, l'any 1564 els dos hospitals manresans es van fusionar i el de Santa Llúcia fou venut al fuster Joan Malet. A finals del segle XVI, i per causa del fervor per la beatificació d'Ignasi, Manresa recupera l'interès pels llocs ignasians. El 1601 la ciutat recompra l'hospital i en fa donació als jesuïtes perquè hi fundin un col·legi, fet que passa el 1622. Paral·lelament, el trasllat de la confraria dels picapedrers a l'altar de Sant Agustí de la Seu permet que el 1623 la capella de Santa Llúcia sigui donada als jesuïtes. D'aleshores i fins al 1936 l'espai és reformat pels jesuïtes en diverses ocasions, sobretot el segle XIX i amb objectius merament ornamentals, però mantenint inalterat l'espai on va viure el fundador de l'orde.

El Santuari de la Cova de Sant Ignasi

En una de les balmes sobre el riu Cardener tan característiques del paisatge manresà, diu la tradició que Sant Ignasi de Loiola va retirar-s'hi una temporada per meditar i escriure els *Exercicis Espirituals*. Amb el pas dels anys, damunt de la roca natural s'hi ha erigit un imponent santuari que s'ha convertit indiscutiblement en lloc ignasià per excel·lència de la ciutat i en un dels referents més universals del món jesuític.

L'església

Construïda entre 1750 i 1763, l'església és l'element definitiu del santuari i culmina l'antiga aspiració que es pretenia amb la Cova: un santuari de projecció internacional. La façana-retaula es configura a partir d'un eix central, emfatitzat mitjançant un

ordre de columnes i pilastres corínties que emmarquen la porta i un nínxol. En aquest s'hi situa Sant Ignasi que, representat amb la ploma i el llibre d'*Exercicis Espirituals*, presideix la façana.

L'avantcova

Abans d'entrar a l'avantcova hi ha un pasadís on es poden contemplar els marbres del segle XX que havien fet d'arrambador dins la Coveta i els medallons d'alabastre blanc esculpits per l'artista barroc Josep Sunyer Raurell amb escenes de la vida del sant amb especial atenció a la seva etapa a Manresa. També hi ha la porta d'entrada al jubileu (antiga porta d'entrada a la coveta) i altres elements relacionats amb el sant.

Segueix l'avantcova construïda al segle XVII com a lloc de culte abans d'entrar a la coveta. Es va transformar profundament entre el 1915 i el 1922 per les obres dirigides pel pintor i jesuïta Martí Coronas. Les reformes es van fer amb una finalitat mística i amb un fort contingut simbòlic. Tot l'espai de l'avantcova és un espai d'addició, de preparar-se per a la pregària. És un espai mistagògic en què els autors van buscar un recorregut que servís de perfecció i purificació i d'explicació dels ritus sagrats i del seu contingut doctrinal.

Per accedir a l'avantcova hem de baixar quatre graons de marbre. Aquest fet de baixar ja pressuposa un descens que va carregat de fortes connotacions simbòliques, ja que baixar simbolitza un acte d'humilitat.

A terra hi trobem un gira-sol, un canó i l'escut dels Loiola i la inscripció «Locus in quo stas terra sancta est» (el lloc on ets

és terra santa). A les parets vitralls i mosaics amb àngels mostrant breus fragments dels Exercicis Espirituals i relleus de bronze que representen episodis de la vida de Sant Ignasi. A la part superior una filera de personatges històrics vinculats a l'experiència i propagació dels Exercicis Espirituals avancen cap a la Cova, agrupats segons la seva condició social: papes, jesuïtes, religiosos d'altres ordes, reis i nobles entre altres. Dos àngels gegants de bronze de l'escultor Josep Llimona Bruguera que simbolitzen l'oració i penitència que feia Sant Ignasi en aquest lloc ens marquen l'entrada a la coveta.

Coveta

Aquest espai va ser el lloc privilegiat de pregària de Sant Ignasi a Manresa i es considera que l'experiència que aquí va viure va ser l'origen del seu llibre Exercicis Espirituals. A finals del XVI es va començar a venerar la Cova amb una petita capella, però va ser el 1622 quan es va canonitzar el sant que va començar el culte i a partir de 1660 es va construir una casa-residència per potenciar el santuari com a centre de pelegrinatge. Es va rebaixar el sol i es va posar un altar amb el retaule d'alabastre de Joan Grau (1671) que mostra Sant Ignasi escrivint els Exercicis. En els darrers anys s'han retirat els arrambadors de

marbre i els medallons que ocupaven la paret de la cova i s'ha potenciat la seva naturalitat.

Mosaics

L'església presenta una estructura de nau única amb quatre capelles laterals a cada banda comunicades entre sí (excepte les dues primeres). El març de 2021 el jesuïta Marko Rupnik va crear l'obra artística dels mosaics a les parets de les capelles laterals: *“una obra que captiva qui la contempla per la força del seu missatge, la seva bellesa i el fascinant procés que implica la seva creació. Són més de 550 metres quadrats de mosaics, que mostren el pelegrinatge cristià a través dels Exercicis Espirituals. “Un itinerari de pregària”, ha explicat el mateix artista.*

L'artista ha creat aquesta obra junt amb el seu equip format per una vintena de persones de diferents països i l'ha definit com a espai d'encontre, ja que el mosaic és un art extraordinari que implica una experiència comunitària. “Una experiència d'església, com a comunió de persones, que expressa el que som”. Els materials que utilitza provenen de tot el món i l'artista assegura que, en aquesta tècnica, s'estableix un diàleg amb la pedra. “La primera lliçó per tallar la pedra és prendre-la amb amor, amb tendresa”. (www.covamanresa.cat/)

ORGANITZAT PER: Ajuntament de Manresa / AMB LA COL·LABORACIÓ DE: Centre d'Estudis del Bages, Cova Manresa, Fundació Turisme i Fires de Manresa

TEXT: Josep Galobart Soler i Francesc Comas Closas

FOTOGRAFIA DE PORTADA: Interior de la capella del Rapte a finals del segle XIX (ACBG)

Podeu conèixer els altres llocs ignasians a Manresa a manresaturisme.cat